

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 59 (1974)
Heft: 2

Artikel: Emporvas litteraras
Autor: Camenisch, Silvio
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881941>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 14.03.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Emprovas litteraras

da Silvio Camenisch

Al spartavias

Igl ei denter stgir e clar. Els seferman avon il spartavias. Els fruschan il suadetsch dalla fatscha. Els scrolan il tgau. Dus dels. Dus che ston sedecider. Puspei in spartavias. In che sparta... Ina via va dretg, l'otra senierster. S'entaupan ellas alla fin? Tgei ei la fin? – La fin dallas fins! – Els scrolan il tgau. Els lain pender la bratscha. Els sedamondan! Dus dels. Dus che ston sedecider.

Ti!

Gie!?

Tgei ei la fin dallas fins?

La mort.

E lu?

E lu ei la fin dallas fins.

Creis ti quei che ti gis?

Jeu vivel buca dalla cardientscha, mobein dalla verdad.

Tgei ei verdad?

Verdad ei quei ch'ins sto buca crer.

Pertgei vivel jeu dalla cardientscha?

Perquei che ti sas buca... Ti creis.

Forsa. Sche jeu savess dapli, stuess jeu buca crer ton.

Tgi che sa tut, sto crer nuot.

Tgi sa tut?

Jeu!

Ti!? Sche per tgei sedecidas. Ti ch'enconuschas la verdad.

Ti leventas suspects?

Tia verdad ei suspectusa. Ti has duas fatschas. Tgi eis ti? In Diu? In giavel?

Jeu sun tia secunda fatscha. La fatscha che ti enconuschas buc. La zuppada. Jeu sun tia vusch. Quella che plaida cun tei. Quella che fa vegnir tei malsegirs. Quella che tschenta damondas e leventa suspects.

Igl ei denter stgir e clar. El sesa spel spartavias. Quel che sparta. El scrola il tgau e las schuialas. El sedamonda. El persuls. El cun si'olma trubistga-

da. El – in plaid senza cuntegn. El – in pugn plein damondas. El che seda-
monda.

Tgei ei verdad? Tgei ei cardientscha? Tgi sun jeu?

Damondas senza rispostas...

Ils barcuns serrai

Tgei anim depriment, stuer passentar notgs sereinas e notgs pluschignu-
sas davos las schalusas dils barcuns serrai, stuer contemplar il traffic cir-
culont da carstgauns giu sin via, tedlar in discuors intim da dus care-
zonts, tut quei senza astgar prender part, forsa per atgna cuolpa ni per
cuolpa vicendeivla, e la finfinala deplorar igl agen sedepurtar davos ils
barcuns d'ina combra stgira e freida.

Tgei anim depriment!

S'entelli ch'el, il fugitiv dils carstgauns, il qual sezuppa davos ils barcuns
serrai, savess fugir da sia retratgadat penibla e sefultscher leugiu el traf-
fic human, far scopertas cun l'amur e daventar in center da contact, ina
calamita per sentupadas denter carstgauns. Franc fuss quei bien per el,
denton pils auters mo da donn. Perquei resta el in tgierp isolau, in'insla
nuntschercada, ina damonda senza risposta. Tgei schessen ils car-
stgauns da sia avischinaziun? Tgei schessen ils dus carezonts da sia im-
pertinenz turpigiusa, dil malsedepurtar d'in jester? Bein vegnessen els a
far reproschas pervia da siu disturbi nocturn, e lu fussen els sfurzai da
bandunar il liug da carezia. Ed el traffic circulont vegness ei a dar incaps
ed accidents. Perquei seresolva el da star a distanza, da deplorar quei
tschancun che sparta el dad els, da deplorar quei barcun che resta fer-
maus. El ei cunscients ch'ei dess in discletg sch'el vess la gagliardia da
sminuir quei tschancun da distanza. El ei jasters ed els ein jasters. Omis-
duas vartas senuspeschan d'ina avischinaziun malguessa che schen-
drass senza dubi carplina e violenza. Perquei gauda el quei tec glisch
d'ina latiarna giun via, quei fleivel segn da carezia che penetrescha denter
las schalusas.

Ussa s'avonza el viers siu letg, sezuppa sut ils pons, nua ch'el resta pli ch'ina mesa notg senza clauder egl, deplorond la tuppada dils carstgauns e carezond la resignaziun da sesez e la gretta viers ils auters.

Prest cumpara l'aurora.

Tgei anim depriment!

Tschun avon las dudisch

Jeu sun ius a turitgond per loghens spatitschai, pli ch'in gi e pli ch'ina notg, cun fomaz el magun e brama el cor. Atgnamein erel jeu partius dalla patria cun l'intenziun d'anflar zanua ruaus, forsa era ventira ni schizun ina pintga sbrenzla da carezia. Probabel hai jeu d'engraziar quella decisiun urgenta a mes vischins. Giebein, a mes vischins dalunsch e damaneivel. Jeu sun vegnius trumpaus da quels ch'jeu speravel senz'auter d'enconuscher il meglier, vul gir da rudien.

La decisiun ei pia stada pli che urgenta, ed ella ha commuentau mi'olma nuotzun. Veramein buc? —

Ina notg da plievgia sun jeu semess sin viadi per mai pli turnar ella patria. Jeu hai fatg ina tschera engurgnida perquei ch'ils auters fagevan medemamein tscheras engurgnidas. Mo jeu hai mussau ad els mo mia fatscha e buca mi'olma violada. E lur fatschas engurgnidas ein sesclaridas da levera. . .

Jeu hai rimnau tuttas mias forzas, zuppond mes sentiments depriments cun far ina beffa mudenta. Quei davos plaid da vendetga ei staus il salid da cumiau.

La veta ei schi crudeivla sco quei ch'ils carstgauns vulan ella. Arrivaus gia ora avon esch – esch dalla patria ni dalla veta?? – seresolver jeu da turnar en casa, essend che jeu hai emblidau da gir ina causa impurtonta. Tschels stattan aunc adina amiez la stiva miez sclarida, cun fatschas engurgnidas sco suenter las funcziuns da bara. Jeu clomel cun ferma vusch:

«Vus vuleis buca mei, jeu vi buca vus. Egl per egl e dent per dent». Jeu le-
vel aunc gir:

Carezia d'ina generaziun perversa, mo quei vessen els franc buca capiu.

Igl ei tschun avon las dudisch d'ina notg pluschignusa e d'in tschiel cu-
vretg. Finalmein sun jeu arrivaus al cunfin che sparta mia patria digl exte-
riur. Ei setracta buca d'in tierm marcant denter dus praus ni d'ina barriera
serrada, na, igl ei in flum met che sparta. . .

Spess zugls da neblas han cuvretg la cuntrada spel flum. Jeu vesel buc in
pugn avon in egl. Omisduas varts dil cunfin supponan malaura. Jeu spe-
tgel e spetgel ina perpetnada per saver mussar alla guardia da cunfins
mia carta d'identitad. Nua eis ella? Jeu s'iriteschel ed entscheivel daveras
a panzar pil futur. Cheu s'annunzia ina vusch fleivla, lamentonta ord la
notg. Supponend ch'ei savessi esser la guardia da cunfins, dun jeu imme-
diat d'entellir mia presenza, mo adumbatten. La vusch lamentonta que-
scha. Tgei dueiel jeu pomai pigliar a mauns? Tgi vegn a rispunder a mias
damondas?

Jeu less saver:

Co ein las prognosas dall'aura egl exterior?

Il tschiel ei cuvretgs e las neblas s'entaupan e seligian aunc adina incon-
tin. Jeu seresolver da passar sul confin. Danovamein lamenta la vusch mi-
steriusa tras la stgiradetgna vischinonta, quella gada fetg damaneivel da
mei. Ella grescha sco in clom che vegn ord igl intern d'in carstgaun che
sesanfla en agonia. Jeu enonuschel la vusch, ei savess esser la mia. Mo
jeu dun buca fei, prendel gnanc notizia da lamentems. Anson ha ella cu-
schiu ed ussa queschel jeu.

Egl per egl e dent per dent.

Quellas davosas tschun minutas avon las dudisch paran da cuzzar ina
perpetnada. Jeu seregordel d'ina veta fallida, seregordel dalla carezia
d'ina generaziun perversa e spetgel mia fin e miu salvament malguess.

Allas dudisch s'avischinan creatiras pensivas da tuttas varts. Ellas portan
parisols ners e van en monduras da malencurada.

Getsemani – Golgota

Beaus eis
quell'ura
cu ti'olma
trubistgada
tscherca
la via
sespriarsa
en vals
profundas
e stgiras.

Beaus eis
quell'ura
cu ti'olma
anfla
la via
che meina
ensi
viers il cuolm
purtond leu
la glisch
acquistada
ella val
stgirentada.

Beaus eis
quell'ura
cu ti'olma
gauda
la glisch
ed auda
la verdad
da siu esser.

Edificonta
quell'ura
che s'avischina
ed ei la davosa
che l'olma
porta
la crusch
e supporta
la passiun
per anflar
il ruaus
garegiaus
duront
in viadi
stentus.

Edificonta
quell'ura
cu la via
finescha
sils cuolms
ch'ei in vals
e cuolms
e vals
ein Getsemani
Golgota.